

Erna Villmer (Katariina Lauk) ja Ants Lauter (Tanel Jonas) «Juuditi» proovis.

Harri Rospu

Estoonlaste romanss kui üks kultuurilukku

Estoonlaste romanss kui üks kultuurilukku

Uuslavastus

Katri Kaasik-Aaslav / Vaino Vahing «Teatriromanss»

Lavastaja ja stsenaarist Katri Aaslav-Tepandi

Kunstnik Krista Tool, pianist Olav Ehala

Osades: Katariina Lauk, Tõnu Tepandi, Katrin Saukas, Tanel Jonas, Vello Janson, Mariika Vaarik.

Esietendus homme Estonia kammersaalis

NEEME KORV
neeme.korv@postimees.ee

Lavastaja Katri Kaasik-Aaslav abiellus neil päevil näitleja ja muusiku Tõnu Tepandiga. Uue nimega Katri Aaslav-Tepandi ütleb, et nad käsitlevad homme rahvusooperi Estonia lavale jõudvat «Teatriromanssi», Tõnuga keskseis rollis, kui pulmakinki isendalt ja Estonialt. Kroonikalik sissejuhatus? Aga miks ka mitte – põimuvad ju siingi elu ja teater, nagu uuslavastuseski.

Küps lavastus

Enam kui pool sajandit pole Estonia repertuaaris olnud draamalavastust. Suure juubeli künnisel leiti sobiv tükk Katri Kaasik-Aaslavi – Vaino Vahingu «Teatriromansi» näol. Selle alustekst, ilmunud 2001. aastal Loomingus, on lugu Eesti teatri algusaegadest, vabariigi algusaegadest, inimestest neis sündmusis. Armastusest.

Kaduv kunst ei olegi nii kaduv... Kuskil teatrimaja sügavuses ärkaksid justkui vaimud, kes kolme ja poole tunni jooksul elavad uuesti läbi aastatevahemiku 1913–1924. Estonia tõusva tähe Erna Villmeri (Katariina Lauk) ja ühiskonnategelase Juhan Luiga (Tõnu Tepandi) elupiltides on kaaskäijad Soome-Eesti kirjanik Aino Kallas (Katrin Saukas), noor tuline teatral Ants Lauter (Tanel Jonas) ning siseheitlusis Vane-muise juht ja hilisem suursaadik Karl Menning (Vello Janson). Osaliste suhete rägastikus otsib radu teatriloole Karin Kask (Mariika Vaarik).

Eilne kontrollendus näitas lavastuse üllatavat küpsust. Üllatavat ses mõttes, et tormakal kaasajal jääb ettevalmistustöö tihtipeale napiks. Tegelikult pole põhjust üllatuda – teatud tingimustel võib siin lavastusprotsessi alguseks pidada juba 1998. aastat, kui Vaino Vahing ja Katri Kaasik-Aaslav näidendi kirjutamist alustasid.

.....
«Teatriromanss» näitab, et mitmeid 90 aasta tagused probleemid on ühel või teisel viisil olemas tänaseski teatris.
.....

Esimene uuris parasjagu Luiga ja teine Villmeri elukäiku. Tepandi omakorda aitas valmivaid stseene mängitavaks teha.

Tepandi ütleb, et Luiga roll tuleneb ühest küljest genotüübist, teisalt tohutust hulgast loetud materjalist, aga ka elu-

kogemusest ja selle analüüsist. Katri Aaslav-Tepandi kinnitab, et sama võib laiendada kogu näiteseltskonnale.

««Teatriromansi» lavastamine on olnud kogu trupile nagu uurimustöö,» räägib lavastaja. «Ma ei usu, et Eestist oleks praegu võimalik leida õigemat Luigat kui Tõnu või Villmerit kui Katariina Lauk. Ma ei mõtlen peaaesjalikult inimese siseilma, kuigi Tanel Jonas ja Vello Janson on ka oma tegelaskujudega üsna ühte nägu.»

Täenduslik tükk

«Teatriromanss» näitab, et mitmed 90 aasta tagused probleemid on ühel või teisel viisil olemas tänaseski teatris. Juhan Luiga sõnutsi on teater «asutus, kus hädad iialgi ei lõpe». Ja niisamuti ühiskonnas. «Mängides saad palju enda jaoks teada, miks arenesid asjad just nii nagu nad läksid,» nendib Tõnu Tepandi. Publik, võtke seda kui soovitus!

Lavastaja nendib, et Estonia teater tähendab riigile midagi kaugelt enamat kui lihtsalt üht etendusasutust. Küllap näitab seda fakt, et «Teatriromansi» piletid on vähesest eelreklaamist hoolimata peaaegu välja müüdnud või broneeritud (eilse seisuga oli saadaval pileteid 30. ja 31. oktoobri lisatendustele). Estonia võiks tahtmise korral arendada projektina tehtavast Eesti kultuuriloolisest draamalavastusest oma kvaliteedimärgi.

Esimene pääsuke kannab kohaselt soliidset frakki.